

ELEKTRONSKE OTPREMNICE

Beograd 30.12.2025.godine

Operativni minimum za prevoznika (šta vozač/dispečer mora da ima "danas")

Kada je e-otpremnica obavezna od 01.01.2026?

- za kretanja gde su **subjekti javnog sektora** pošiljalac/primalac + obaveza prevoznika da je predstavi u nadzoru.
- za kretanja **akciznih proizvoda** (pošiljalac i primalac iz privatnog sektora uključeni) + obaveza prevoznika da je predstavi.
- za privatni sektor "međusobno" (privatno–privatno) **puna primena je od 01.10.2027.**

Šta da imate u kabini / na telefonu (3 opcije):

1. **MATP mobilna aplikacija** (najčistije rešenje) – namenjena licima koja fizički prevoze robu, prijava ide preko eID (dovoljan najniži nivo: user/pass).
2. Ako prevoznik **nije korisnik sistema**: pošiljalac mora pre početka kretanja da **priloži potpisani odštampani spoljni prikaz** (prevoznik ga potpisuje) i da ga da vozaču.
3. Ako je sistem "pao"/nema veze (posebni slučajevi): koristi se **e-otpremnica u papirnom obliku** (sa pravilima iz zakona/pravilnika).

1) Šta se uređuje Zakonom o elektronskim otpremnicama?

Zakon uvodi **centralizovani sistem** za slanje, prijem, obradu i čuvanje elektronskih otpremnica i pratećih dokumenata, uključujući uloge subjekata javnog/privatnog sektora, operatera prevoza i prevoznika.

2) Na koga se odnosi Zakon i od kada obavezno važi u praksi?

Subjekti:

- **Javni sektor** (definisan zakonom).
- **Privatni sektor** (pravna lica, preduzetnici, poljoprivredna gazdinstva, i druga lica koja učestvuju u kretanju dobara; uključuje i učesnike u akciznim kretanjima).
- **Prevoznik** (lice koje fizički prevozi robu) i **operater prevoza** (logistički/transportni organizator) se tretiraju kroz obaveze u sistemu.

Rokovi obaveznosti (ključ za prevoznike):

- 01.01.2026: javni sektor + akcizni proizvodi + privatni→javni i prateće obaveze prevoznika da predstavi e-otpremnice.
- 01.10.2027: privatni sektor obavezno **prima** e-otpremnice i kreće obavezno slanje kad su i pošiljalac i primalac privatni.

3) Šta su e-otpremnicu i e-prijemnicu?

- **Elektronska otpremnicu** = elektronski dokument o otpremi/kretanju dobara koji se evidentira i razmenjuje kroz sistem.
- **Elektronska prijemnicu** = elektronski dokument kojim primalac potvrđuje prijem (prihvata/odbija), a status e-otpremnice se potom usaglašava ili ostaje sporan.

4) Prijava i način korišćenja Sistema eOtpremnicu (praktično)

Za transportna preduzeća (prevoznik):

- Preporuka je da firma u sistemu bude označena kao **transportno preduzeće**, pa vozači koriste **MATP**.
- Vozač se prijavljuje na MATP preko **eID** i bira organizaciju sa liste.

Za dispečera u transportnoj firmi (web – VACR):

- Postoji posebna prečica „**Dodeljene otpremnicu**“ – tu su sve otpremnicu gde ste navedeni kao prevoznik/“službenik transporta”.

(DEMO pristup i linkove koje si naveo možeš direktno koristiti za obuku – samo im naglasi da demo registracija ne “prelazi” automatski na produkciju.)

5) Elektronska otpremnicu – obavezna sadržina (šta mora da postoji)

Zakon (osnov): e-otpremnica sadrži identifikaciju, podatke o pošiljaocu/primaocu, mestu otpreme/odredišta, podatke o robi (naziv/količina), podatke o ruti i transportu (prevoznik/vozilo/vozač), i dodatke za posebne režime.

Pravilnik (minimalni sadržaj za procesuiranje): između ostalog:

- interna/eksterna oznaka, broj i datum, početak kretanja, planirani završetak,
- podaci o pošiljaocu i primaocu,
- podaci o robi i stavkama, težina/zapremina, prilozi itd.

6) Obaveza slanja e-otpremnice i kad NIJE potrebna

Osnovno pravilo: pošiljalac (javni/privatni sektor) šalje e-otpremicu **pre početka kretanja**, a najkasnije do kraja radnog dana kad se kretanje završilo.

Nije potrebna e-otpremnica u nizu izuzetaka (najčešći):

- kad se dobra otpremaju licu koje nije obuhvaćeno (nije javni/privatni/dobrovoljni korisnik), ili dobra nisu “u dometu” tih subjekata,
- dobra koja **nisu predmet otpreme** (npr. gorivo u rezervoaru, alat za ugradnju...),
- dobra za analize po aktu nadležnog organa ,
- dodatno, zakon nabraja i posebne izuzetke (npr. specifični režimi, interna kretanja, itd.)

7) DEMO: prikaz izrade i prometa eOtpremnice/ePrijemnice (najkraći “klik-po-klik” tok)

A) Pošiljalac (web – VACR)

1. Glavni meni → **Izlazne otpremnice** (pregled poslatih).
2. Za radne verzije koristi prikaz **Naučrt** (gore desno).
3. Popuni obavezna polja (vidi tačku 5), sačuvaj nacrt, pa pošalji u Centralni registar.

B) Primalac – fizički prijem + ePrijemnica

1. Nakon istovara/arrivala: primalac radi **potvrdu fizičkog prijema** (rokovi u tački 10).
2. Zatim primalac kreira i šalje **ePrijemnicu** (prihvata/odbija).

C) Prevoznik (web prečica ili MATP)

- U VACR: prečica **Dodeljene otpremnice**.
- U MATP: pregled aktivnih otpremnica i “posedovanje elektronskog dokumenta”.

8) Elektronska otpremnica u papirnom obliku – pojam i korišćenje

Koristi se **samo u slučaju nedostupnosti sistema/veze** u propisanim situacijama

Po ponovnom uspostavljanju veze, pošiljalac mora da **evidentira sve nedostajuće podatke** u roku (najkasnije naredni radni dan), a primalac šalje e-prijemnicu nakon toga u propisanim rokovima

Napomena o tajmingu: odredbe o papirnom obliku imaju odloženu primenu – povezano sa 01.04.2026. za relevantne odredbe pravilnika (u praksi: planirajte tu proceduru kao “fallback”, ali primarno gurajte MATP/spoljni prikaz).

9) Slanje, prijem i predstavljanje e-otpremnice – praktični primeri

Primer 1 (akciza, 2026): distributer (privatni) → prodavnica (privatni)

- pošiljalac mora poslati e-otpremicu pre polaska
- prevoznik mora moći da je **predstavi u nadzoru**

Kako je predstavi?

- idealno: MATP (telefon)
- ako nije korisnik: nosi potpisani odštampani spoljni prikaz

10) Prihvatanje i odbijanje ePrijemnice – rokovi i posledice

Fizički prijem (primalac):

- potvrđuje se na dan istovara (ili dan dolaska ako nema istovara), najkasnije **u 3 radna dana**
- ako se fizički prijem ne potvrdi, e-otpremnica se smatra **otkazanom po isteku 30 dana**

ePrijemnica (primalac):

- šalje se **u roku od 8 dana** od potvrde fizičkog prijema
- ako primalac iz **javnog sektora** ne pošalje ePrijemnicu u roku → smatra se **prihvaćenom**
- ako primalac iz **privatnog sektora** ne pošalje ePrijemnicu u roku → smatra se **odbijenom u celosti**
- statusi prijemnice: prihvaćeno/odbijeno; ako je prihvaćeno, e-otpremnicu automatski dobija status **usaglašeno**

11) Posebnosti prometa akciznih proizvoda (šta je “drugačije”)

- akcizna kretanja ulaze u obaveznost od 01.01.2026, uključujući obavezu prevoznika da predstavi e-otpremnicu
- pravilnik traži označavanje kategorije (duvan/nikotinski/kafa/alkohol/naftni derivati) i dodatne podatke, a za duvanske proizvode posebno se traži planirani datum/vreme početka

12) Pozicija transportnih preduzeća u sistemu eOtpremnica (šta je vaša odgovornost)

Ključno: prevoznik najčešće **nije “izdavalac”** e-otpremnicu (to je pošiljalac), ali ima obavezu da je **predstavi** u nadzoru u slučajevima kad se zakon primenjuje

Dva praktična modela:

- **Model A (prevoznik je korisnik):** transportna firma dobija otpremnice kroz “Dodeljene otpremnice” i/ili MATP
- **Model B (prevoznik nije korisnik):** vozač nosi **potpisani spoljni prikaz** koji je pošiljalac priložio u sistem i prevoznik potpisao

13) Inspekcijski nadzor – kako izgleda i koje su obaveze

U nadzoru se e-otpremnicu (i e-prijemnicu) predstavlja **pristupom sistemu**; prevoznik može to uraditi i preko **MATP**. Ovlašćena lica mogu imati uvid i preko mobilne aplikacije za kontrolu (MAK)

Obaveza je da omogućite uvid i u: e-otpremnicu, odštampani spoljni prikaz (kad je relevantno) i papirni oblik (kad je relevantno), a neusaglašenost nosi prekršajne posledice, a neusaglašenost nosi prekršajne posledice.

14) Rokovi i primena u praksi (sa “sitnim slovima” koja prave razliku)

- **01.01.2026:** javni sektor + akcize + privatni → javni + obaveza prevoznika da predstavi
- **01.10.2027:** privatni sektor obavezno prima i privatno–privatno slanje postaje obavezno
- **“Period tolerancije”** u nadzoru: od 01.01. do 30.06.2026 greške u iskazivanju podataka se ne uzimaju u obzir u postupcima nadzora

Najčešća pitanja prevoznika (kratki odgovori)

Da li prevoznik mora da se registruje u sistem?

Ne mora uvek – ali mora moći da predstavi e-otpremnicu. Najlakše: MATP , alternativa: potpisani spoljni prikaz

Šta ako nema interneta na putu?

Zato postoji spoljni prikaz/papirni oblik za propisane situacije

Ko je odgovoran za “tačnost robe” u otpremnici?

Pošiljalac (izdavalac). Vaša odgovornost je posedovanje/predstavljanje dokumenta i postupanje po proceduri kod izuzetaka.

UPUTSTVO ZA VOZAČA

(eOtpremnica)

“Šta radim pre, tokom i na kontroli”

Ovo uputstvo je napravljeno da vozač u svakoj turi zna **šta mora da ima** i **šta pokazuje** u kontroli, bez pravnih filozofija.

1) Šta je tvoja obaveza kao vozača/prevoznika (suština)

- Kao prevoznik/vozač treba da možeš da **preuzmeš e-otpremnicu (ili da imaš njenu štampanu verziju)** i da je **predstaviš u inspekcijskom nadzoru**.
- U nadzoru si dužan da omogućiš uvid u: **e-otpremnicu, odštampani spoljni prikaz** (kad je primenljivo), **papirni oblik e-otpremnice** (kad je primenljivo), kao i prateću tehničku opremu/uređaje.
- Pravilnik izričito kaže da prevoznik može ovu obavezu da ispuni korišćenjem **MATP** aplikacije.

2) Tvoja “checklista” pre polaska (30 sekundi)

Pre nego što kreneš:

1. **Da li imaš e-otpremnicu u MATP-u** (na listi dodeljenih otpremnica)?
2. Ako **nemaš u MATP-u** – da li imaš **papirnu/odštampanu verziju**? (uputstvo MATP kaže: ako otpremnica nije na listi i nemaš dokaz, moraš imati papirnu/odštampanu verziju).
3. Da li je pošiljalac uneo **ispravnu e-mail adresu** da bi ti imao pristup e-otpremnici (ovo je baš naglašeno u MATP uputstvu)?

3) Opcija A (preporučeno): MATP aplikacija – koraci za vozača

3.1. Prijava u MATP

- MATP je aplikacija namenjena licima koja fizički prevoze robu i “obezbeđuje mogućnost posedovanja elektronskog dokumenta”.
- Uđi u MATP → klik **“Prijava sa eID”** → prijava ide preko eID servisa, dovoljan je najniži nivo bezbednosti (korisničko ime i lozinka).
- Posle prijave biraš kompaniju (organizaciju) iz liste koja ti je dodeljena.

3.2. Pregled i “preuzimanje robe / početak vožnje”

- U MATP-u otvori otpremnicu, možeš da pregledaš opšte podatke i stavke.
- Po potrebi (kad firma tako radi), “preuzimanje robe / početak vožnje” se radi klikom na dugme u dnu prikaza otpremnice.

4) Opcija B: Nemaš MATP / nisi korisnik sistema → potpisana odštampana otpremnica

Ako **prevoznik nije korisnik sistema**, pošiljalac mora da **priloži potpisani odštampani spoljni prikaz** uz e-otpremnice **najkasnije pre početka kretanja dobara**.

U praksi (kako izgleda procedura na terenu):

- Pošiljalac štampa verziju otpremnice koju ti **fizički potpisuješ**.
- Pošiljalac zatim tu potpisanu otpremnicu **skenira i dodaje u sistem** (VACR), kroz opciju “Početak vožnje / preuzimanje robe”.

Šta ti nosiš sa sobom?

- Potpisani odštampani primerak (spoljni prikaz / odštampana otpremnica) da bi mogao da pokažeš u kontroli, jer pravilnik predviđa uvid u “odštampani spoljni prikaz ... koji je potpisao prevoznik”.

5) Opcija C: Nema interneta / sistem je nedostupan → “papirni oblik e-otpremnice” (sa hologramom)

Papirni oblik e-otpremnice je otpremnica odštampana na papiru i obeležena **sigurnosnom hologramskom nalepnicom**.

Kad dođe do prekida veze sa sistemom ili prekida internet veze:

- Pošiljalac štampa **tri primerka** papirne e-otpremnice sa hologramima iste numeracije;
- Jedan zadržava, a **dva primerka predaje prevozniku/operatoru prevoza**, radi predstavljanja i predaje **jednog primerka primaocu**.

(Prevodi u “vozački jezik”: dobiješ **2 primerka** – jedan čuvaš za kontrolu, jedan predaješ primaocu uz robu, ako je tako organizovano u firmi.)

6) Šta pokazuješ na kontroli (inspekcija / nadzor)

U nadzoru se e-otpremnicu predstavlja **pristupom sistemu** i uvidom u sadržaj e-otpremnice/e-prijemnice, a tebi je omogućeno da to uradiš preko **MATP-a**.

Ako si u situaciji kada se koristi:

- **odštampani spoljni prikaz** (potpisan od prevoznika), ili
- **papirni oblik e-otpremnice** (sa hologramom),
tada se i to daje na uvid u nadzoru.

Napomena (da ne bude “nemam ništa, ali imam dobru volju”): u zakonu je obaveza da omogućiš uvid u navedenu dokumentaciju i uređaje.

7) Ako e-otpremnicu “ne postoji” na tvom telefonu – šta odmah radiš

Ako otpremnica **nije na listi** u MATP-u ili nemaš pristup:

1. **Zoveš dispečera/pošiljaoca** da proveriti da li je unesena tvoja ispravna e-mail adresa (da bi imao pristup).
2. Tražiš da ti obezbede **papirnu/odštampanu verziju** (MATP uputstvo: kad otpremnica nije na listi, moraš posedovati odštampanu verziju).
3. Ako nisi korisnik sistema: ide procedura sa **potpisom** i skeniranjem od strane pošiljaoca (VACR).

8) Šta vozač ne radi (da se ne zavaramo)

- Vozač **ne izdaje** e-otpremonicu i u pravilu ne radi e-prijemnicu (to rade pošiljalac/primalac u sistemu).
- Tvoja ključna uloga je: **da imaš dokument** (MATP ili štampa) i **da ga pokažeš** kad se traži.